

Versnelling

En de sociaal emotionele ontwikkeling dan?

SLO conferentie Bijzonder Begaafd, oktober 2017

Dr. Lianne Hoogeveen

Radboud Centrum Sociale Wetenschappen (RadboudCSW)

www.rcsw.nl

CBO Talent Development <http://cbo-nijmegen.nl/>

Radboud Universiteit

Elwell (1958) Acceleration of the gifted.

During the past ten yearspupils have been accelerated, mostly at the fourth and the seventh grade level. None have later complained. The School Board office has yet to receive its first letter of complaint either from the parents or the accelerated gifted pupils themselves.

Many parents were initially very doubtful about letting their child be accelerated. When it was pointed out that a gifted child must inevitably be a misfit mentally, or physically and they saw that it was a choice of having him either physically out of place or mentally out of place, they began to see that it was not an unmixed blessing to have him retarded and kept with his age group.

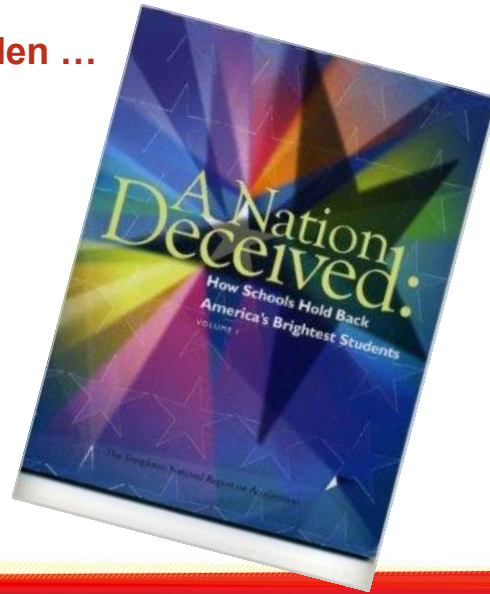
In high school and college most of their teachers and fellow students never realized that the accelerated pupils had skipped a grade. They had adjusted to their new groups so completely as to be indistinguishable.

All in all the program has settled down to a routine procedure now that ten years experience has proved the dire forecasts have been without foundation or substance.

Radboud Universiteit

Twaalf jaar geleden ...

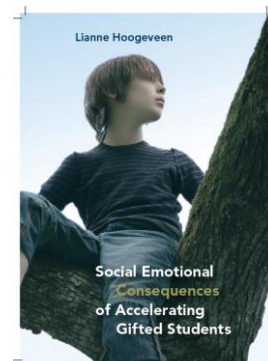
Radboud Universiteit

Negen jaar geleden

Social Emotional Consequences of Accelerating Gifted Students

- Effecten van onderwijsaanpassingen voor hoogbegaafde leerlingen;
- Overtuigingen en houding van leraren ten aanzien van versnelling
- Zelfconcept en sociale status van hoogbegaafde leerlingen;
- Sociaal-emotionele kenmerken van versnelde leerlingen.

Radboud Universiteit

De houding van leraren tegenover versnelde leerlingen

- Positief wat betreft het cognitief functioneren.
- Zorgen over sociale isolatie en sociale incompetentie
- Specifieke en doelgerichte informatie over versnelling en hoogbegaafdheid leidt tot een meer realistische, meer positieve houding ten opzicht van hoogbegaafde en versnelde leerlingen.

Zelfconcept en sociale status van versnelde leerlingen

- **Schools zelfconcept** van versnelde leerlingen is **positiever** dan het school zelfconcept van niet-versnelde klasgenoten
- **Sociaal zelfconcept** van versnelde leerlingen **minder positief** dan sociaal zelfconcept van niet-versnelde klasgenoten
- **Sociale status** van versnelde leerlingen onverwacht **negatief!**
- **MAAR: In vergelijking met niet versnelde hoogbegaafde leerlingen:**
 - Nauwelijks verschillen wat betreft zelfconcept, sociaal contact, gedragskenmerken
 - Versnelde leerlingen worden minder beïnvloed door persoons- en omgevingsfactoren

• **Sexe verschillen**

Sekse verschillen

- Het sociaal zelfconcept en de sociale status van meisjes verbetert in het tweede jaar van het voortgezet onderwijs
- Het sociaal zelfconcept en de sociale status van versnelde jongens gaat achteruit gedurende de eerste twee jaar in het voortgezet onderwijs
- Mogelijke verklaringen?
 - Meisjes gebruiken hun intelligentie om sociaal geaccepteerd te worden (Kerr, 2000)
 - Meisjes komen eerder in de puberteit
- Aan het eind van de middelbare school verschillen verdwenen

Radboud Universiteit

DUS....

- Versnellen werkt, maar

Radboud Universiteit

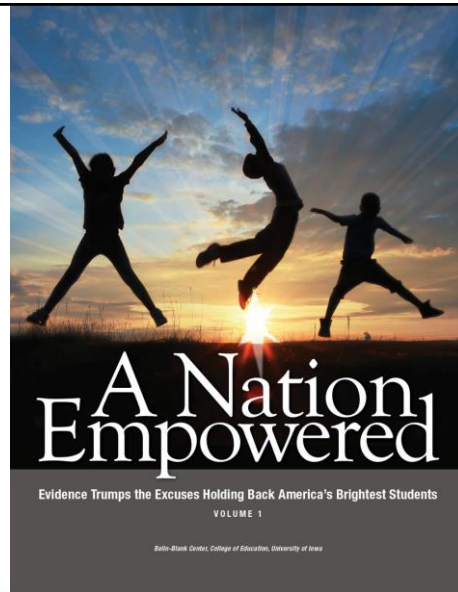
Mei 2015

- Recent onderzoek naar versnelling;
- Onderwijskundig beleid m.b.t. versnelling;
- Hoe is het geleerde toegepast in de praktijk?

Academic Acceleration in Europe: A Comparison of Accelerative Opportunities and Activities

Lianne Hoogeveen
Radboud University, Nijmegen, The Netherlands

http://www.accelerationinstitute.org/nation_empowered/

Radboud Universiteit

Onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen in Europa

- Er zijn veel activiteiten voor hoogbegaafde leerlingen in Europa;
- Identificatie: Psychologisch Onderzoek versus Nominatie (ouders; leraren)
- De leraar is van groot belang;
- Leraren zijn onvoldoende opgeleid voor het onderwijzen van hoogbegaafde leerlingen.

Radboud Universiteit

Onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen in Europa

- Finland en UK: inclusie > geïndividualiseerd onderwijs;
- Duits sprekende landen: voorsprong in onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen;
- Minder mogelijkheden voor hoogbegaafde leerlingen in Malta, Noorwegen en Griekenland.

Maar, dit
gaat
veranderen!

Radboud Universiteit

Versnelling in Europa

- Verschillende vormen van versnelling;
- Het mag, maar ze doen het niet,.... OF
- Onderzoek;
- Ervaringen.

Radboud Universiteit

Wat weten we over versnelling en hoogbegaafde leerlingen?

- Versnelling werkt;
- Er zijn goed geëvalueerde methodes die leraren, ouders en leerlingen kunnen ondersteunen bij de beslissing om al dan niet te versnellen;
- Er zijn verschillende manieren om te versnellen;
- Versnelling kan het sociaal en emotioneel functioneren verbeteren;
- Versnelling maakt school meer uitdagend;
- Versnelling is een kosteneffectieve manier om het onderwijs te verbeteren

Assouline et al (2015) A Nation Empowered

Radboud Universiteit

Andere bronnen

- Versnelling heeft een positief effect op prestaties (Gross & Van Vliet, 2005; Larsen McClarty, 2014; Steenbergen-Hu, Makel, Olszewski-Kubilius, 2016; Steenbergen-Hu & Moon, 2011)
- Versnelling heeft een positief effect op de sociaal-emotionele ontwikkeling (Gross & Van Vliet, 2005; Neihart, 2007*; Steenbergen-Hu & Moon, 2011)

* Bij de juiste selectie!

Radboud Universiteit

Versnelling werkt?

“Ik ken een jongen ...”

“Zo ongelukkig!”

“Ze snappen niks van Poezie”

“Andere leerlingen vinden haar arrogant”

“En in de vierde klas van het vo blijven ze zitten”

Radboud Universiteit

Doubleren na een versnelling?

- Het aantal zittenblijvers in Nederland is hoog (Inspectie van het Onderwijs, 2015);
- Zittenblijven vooral in bovenbouw vo (Inspectie van het Onderwijs, 2015);
- Versnellers blijven niet vaker zitten binnen het VWO dan niet-versnellers (Platform Beleidsinformatie, 2015);
- Versnellers die blijven zitten zitten meestal op de havo (Platform Beleidsinformatie, 2015).
- Is het erg als versnellers blijven zitten?
- Mits ...

Radboud Universiteit

Als je versnelling overweegt ...

- Zijn de capaciteiten van de leerling geëvalueerd, zodat we weten dat zij of hij klaar is voor een curriculum op een hoger niveau?

• MAAR OOK

- Wat is, op grond van de resultaten van die evaluatie, de beste manier om te versnellen?
- Wat moeten we doen om te zorgen dat het gaat werken?

Assouline et al (2015) A Nation Empowered

Radboud Universiteit

Maak gebruik van bestaande informatie/ best practices / instrumenten (Assouline et al., 2015)

Radboud Universiteit

Project Versnellen zonder drempels

Weg met versnellen!

- Laat het tempo afhangen van de mogelijkheden van een leerling (Tomlinsons, 2005) / 'Personalized Pacing' (Gagné, 2011)
- Formatieve Assessment / didactief toetsen
- Wees niet bang, durf
- ... en blij durven twifelen

**“ALL CHILDREN DESERVE TO LEARN SOMETHING NEW
EVERY DAY”**

Dr. Julian C. Stanley

Radboud Universiteit

Workshop!

- Beschrijf je slechtste ervaring met een versnelde leerling.
 - Benoem het grootste (sociaal-emotionele) probleem van deze leerling
- Beschrijf je beste ervaringen met een versnelde leerling.
 - Benoem de (sociaal-emotionele) term die het best bij deze leerling past
- Bespreek deze leerlingen in twee- of drietal
 - Beschrijf je ervaring KORT aan je collega(s);
 - Wat hebben jullie casussen gemeen?
 - Op grond van wat jullie tot nu toe gehoord/gelezen/ervaren hebben:
 - Welke info mis je nog om het negatieve of positieve functioneren te verklaren?
 - Hoe zou je deze info kunnen vergaren?
 - Hoe kun je deze leerling ondersteunen, zodat het goed blijft gaan / beter wordt?
 - Formuleer samen een 'take home message'
- Stuur deze take home message naar <https://www.mentimeter.com/app>

Radboud Universiteit

Geloof het niet, luister, kijk, twijfel

.... en durf te handelen!!!

Succes en tot ziens!
Lianne Hoogeveen

Jullie take-home messages nog eens zien? Ga naar:

<https://www.mentimeter.com/s/e814aa7d3f75ad0ccd93d63756628c2d/3610ca940388>

Radboud Universiteit

literatuur

- Assouline, S.G., Colangelo, N., VanTassel-Baska, J., & Lupkowski-Shoplik, A. (Eds.) (2015). *A Nation Empowered: Evidence Trumps the Excuses Holding Back America's Brightest Students*. (V. II). Iowa City, IA: The Belin-Blank Center for Gifted and Talented Education.
- Gagné, F. (2011). Academic talent development and the equity issue in gifted education. *Talent Development & Excellence*, 3, 3–22.
- Gross, M.U.M. & Van Vliet, E. (2005). Radical acceleration and early entry to college: A review of the research. *Gifted Child Quarterly*, 49, 154-171.
- Hoogeveen, L. (2008). *Social Emotional Consequences of Accelerating Gifted Students*. PhD thesis. Radboud University, Nijmegen.
- Hoogeveen, L. (2015). Academic acceleration in Europe. A comparison of accelerative opportunities and activities. In: S.G. Assouline, N. Colangelo, J. VanTassel-Baska, & A.E. Lupkowski-Shoplik (Eds.). *A nation empowered: Evidence trumps the excuses that hold back America's brightest students* (V. II). Iowa City, IA: The Belin-Blank Center for Gifted and Talented Education.
- Elwell, C. (1958) Acceleration of the gifted. *Gifted Child Quarterly*, 2, 21-23.
- Neihart, M. (2007). The socioaffective impact of acceleration and ability grouping. Recommendations for best practice. *Gifted Child Quarterly*, 51, 330-341.
- Larsen McClarty, K. (2014). Effects of early grade acceleration on high school and college outcomes. *Gifted Child Quarterly*, 59, 3-13.
- Platform Beleidsinformatie (2015). *Factsheet versnelling in het funderend onderwijs*. Den Haag: Ministerie van Onderwijs.
- School aan zet (2014). *Versnellen zonder drempels*. Den Haag: School aan zet.
- Steenbergen-Hu, S. Makel, M.C., & Olszewski-Kubilius, P. (2016). What one hundred years of research says about the effects of ability grouping and acceleration on K–12 students' academic achievement. Findings of two second-order meta-analyses. *Review of Educational Research*, 86, 849-899.
- Tomlinson, C. A. (2005). Quality curriculum and instruction for highly able students. *Theory Into Practice*, 44, 160–166.

Radboud Universiteit

